

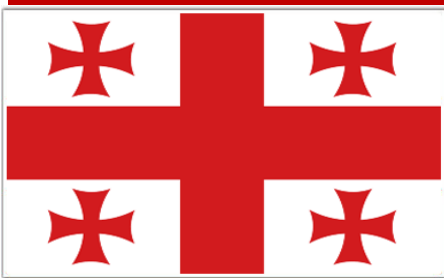

GÜRCİSTAN

GÜRCİSTAN Tarım Sektörü Ülke Yatırımcı Rehberi

2024

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	3
GENEL BİLGİLER	4
EKONOMİK GÖSTERGELER	5
LOJİSTİK	5
HUKUKİ ALTYAPI	6
BAŞLICA ULUSLARARASI ÜYELİKLER	6
GÜRCİSTAN PAZARINA ERİŞİM DURUMU	7
TARIM SEKTÖRÜ	8
İKLİM	9
BİTKİSEL ÜRETİM	10
EKİM ALANLARI	10
VERİM	12
ÜRETİM MİKTARI	14
HAYVANSAL ÜRETİM	16
ÜRETİM MİKTARI (ton-*1000 adet)	16
HAYVAN VARLIĞI	17
ORMAN ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ	18
DIŞ TİCARET	19
DIŞ TİCARET ORTAKLARI	19
GÜRCİSTAN'IN İHRAÇ ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	20
TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATINDAKİ BAŞLICA ÜLKELER	20
GÜRCİSTAN'IN İTHAL ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	21
TARIM ÜRÜNLERİ İTHALATINDAKİ BAŞLICA ÜLKELER	21
ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI	22
ORMAN ÜRÜNLERİ İTHALATI	22
TÜRKİYE-GÜRCİSTAN TİCARETİ	23
TÜRKİYE'NİN GÜRCİSTAN'A İHRAÇ ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	23
TÜRKİYE'NİN GÜRCİSTAN'DAN İTHAL ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ	23
TÜRKİYE'DEN GÜRCİSTAN'A İHRAÇ POTANSİYELİ YÜKSEK ÜRÜNLER	24
YATIRIM ORTAMI	25
DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	26
BANKACILIK	26
VERGİLENDİRME	27
KAYNAKÇA	29
SONSÖZ VE İLETİŞİM	30

KISALTMALAR

AGİT	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü
AK	: Avrupa Konseyi
TRACECA	: Avrupa Kafkasya Asya Ulaştırma Koridoru
BM	: Birleşmiş Milletler
WB	: Dünya Bankası
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü
GUAM	: Gürcistan, Ukrayna, Azerbaycan ve Moldova Grubu
KEİ	: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
IMF	: Uluslararası Para Fonu
INTERPOL	: Uluslararası Polis Teşkilatı
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
AB	: Avrupa Birliği
FAO	: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü

GENEL BİLGİLER

Resmi Adı	Gürcistan
Nüfus bilgisi ve istihdam verileri	3.694.600 (Ocak 2024 itibari ile) İşgücü: 2023 yılı için açıklanan tahmini verilerde işgücüne sahip nüfus 1,6 milyon; çalışan nüfusu ise 1,4 milyon olarak belirtilmektedir. 2023 yılı için çalışan nüfusun %16,5'inin tarım, %12,2'sinin ise sanayi sektöründe görev aldığı tahmin edilmektedir.
Dil (Resmi diller)	Gürcüce
Yüzölçümü	69.700 km ² (Ülkenin yaklaşık %20'si Rus işgali altındadır.)
Başkenti	Tiflis
Başlıca Şehirleri	Tiflis, Batum, Kutaisi, Gori, Mtskheta, Stepantsminda, Telavi, Siğnaği, Borjomi ve Zugdidi
Yönetim Şekli	Demokratik Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Salome ZURABISHVILI
Başbakan	Irakli KOBAKHIDZE
Siyasi ve İdari Yapısı	Anayasada parlamenter sisteme geçişe ilişkin olarak yapılan değişikliklerin 2013 yılında yürürlüğe girmesi ile hükümet, ülkenin iç ve dış siyasetinden sorumlu ana yürütme organı haline gelmiştir. Bu çerçevede, cumhurbaşkanının yetkileri önemli ölçüde azaltılırken, başbakan, hükümet ve parlamentonun yetkileri artırılmıştır.
Coğrafi Konumu	Gürcistan, 40' ve 47' doğu boylamları ile 41' ve 44' kuzey enlemleri arasında yer almaktadır. Ülkenin 69.700 km ² olan yüzölçümünün yaklaşık %80'i dağlıktır. Ülkenin kuzeyinde Rusya Federasyonu (Dağıstan, Çeçenistan, Kuzey Osetya, Kabarday-Balkar Özerk Cumhuriyetleri), güneyinde Ermenistan, güneydoğusunda Azerbaycan, güneybatı ve batısında Türkiye yer almaktadır. Kara sınırlarının uzunluğu yaklaşık 2.000 km'dir. Batı ve kuzeybatısında 310 km uzunluğunda Karadeniz kıyıları yer almaktadır.

Kaynaklar: (Anonim a, 2022)

EKONOMİK GÖSTERGELER

GSYİH	30,7 Milyar \$ (IMF, 2023)
Ülkenin ekonomik büyüme hızı	% 7,5
Kişi başına düşen milli geliri	8.210 \$ (IMF, 2023)
Tüketici fiyat enflasyonu	% 2,5 (IMF tahmini, 2023)
İhracat/ ithalat	İhracat: 3,9 Milyar \$ / İthalat: 10,1 Milyar \$
İşsizlik oranı	%16,4 (GEOStat, 2023)
İşgücünün sektörel dağılımı (%)	Tarım %16,5 Sanayi %12,2 Hizmet %71,3
İnsani gelişmişlik endeksi	0,814 (HDI değeri)/ 60. Sırada (193 ülke)
Dünya Bankası iş yapma kolaylığı endeksi	7. sırada (190 ülke arasında) (WB, 2020)
Ekonomik serbestlik endeksi	25. Sırada (Fraser Institute, 2021)
Küresel rekabetçilik açısından durumu	74. Sırada (141 ülke arasında) (WEF, 2019)
GSYİH'nin sektörel dağılımı	Tarım %8,2 Sanayi %23,7 Hizmetler %67,9
Ortalama maaş/ ortalama tarımsal maaş	420 \$ / 264 \$
Doğal kaynakları	Kereste, hidroelektrik, manganez yatakları, demir cevheri, bakır, küçük kömür ve petrol yatakları. Kıyı iklimi ve toprakları önemli ölçüde çay ve narenciye yetiştiriciliği için elverişlidir.
Başlıca tarımsal üretim	Süt, üzüm, mısır, patates, buğday, karpuz, domates, tangerin/mandarin, arpa, elma, şarap

Kaynaklar: (Anonim a, 2022), (IMF, 2022),

LOJİSTİK

Havalimanı sayısı ve ihracat ithalat gümrük kapısı sayısı	5 Havalimanı (Tiflis, Kutaisi, Batum, Mestia, Ambrolauri) / Tiflis, Kutaisi ve Batum havalimanları uluslararası niteliktedir.
Denizle olan bağlantısı (kıyısı var/yok)	Batı ve kuzeybatısında 310 km uzunluğunda Karadeniz kıyıları yer almaktadır.
Liman bağlantısı (Liman var/yok),	Batum, Poti, Kulevi, Supsa

HUKUKİ ALTYAPI

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi/Yeri	RG Tarih/No
Tarım Alanında Teknik, Bilimsel ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	15.10.2000, Ankara	08.01.2001/24281
Çevre ve Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşması	4.12.2009, Tiflis	22.08.2017/30162
Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	4.06.2021, Tiflis	07.01.2022/31712
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	30.07.1992 (y. 19.07.2016)	21.3.1995/22303
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	21.11.2007	10.02.2010/27489
Serbest Ticaret Anlaşması	21.11.2007	28.09.2008/27007

BAŞLICA ULUSLARARASI ÜYELİKLER

Gürcistan'ın ticaret ortaklarının çoğunluğu Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesidir, bu nedenle DTÖ üyesi ülkelerle (164 ülke) arasındaki ticari ilişkiler MFN ilkeleri temelinde düzenlenmektedir.

ABD, Japonya ve Kanada için GSP rejiminden yararlanmaktadır.

Türkiye, AB, Çin Halk Cumhuriyeti, Hong Kong – Çin, Azerbaycan, Ermenistan, Ukrayna, Moldova, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan ve EFTA ile serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır.

BDT ülkeleri ile dış ticarete (Özbekistan Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu hariç), BDT Devlet Başkanları Konseyi tarafından yayınlanan 30 Kasım 2000 tarihli “Malların menşe ülkesini belirleyen kurallar” hakkında kararname uygulanmaktadır.

Özbekistan Cumhuriyeti ile dış ticarete, BDT Devlet Başkanları Konseyi'nin 24 Eylül 1993 tarihli “Malların menşe ülkesini belirleyen kurallar” hakkında çıkardığı kararname uygulanmaktadır.

Rusya Federasyonu ile ticarete, Gürcistan ile Rusya arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının 1. ve 2. maddelerinde tanımlanan kriterler uygulanmaktadır.

21 Ekim 2019 tarihinde imzalanan “**Büyük Britanya Birleşik Krallığı ile Kuzey İrlanda ve Gürcistan Arasında Stratejik Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması**” 31 Aralık 2020 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

İkili, bölgesel, çoklu ve çok taraflı ticari ilişkiler

Üyesi olduğu başlıca uluslararası kuruluşlar

AGİT, AK, TRACECA, BM, WB, DTÖ, GUAM, KEİ, IMF, INTERPOL, UNESCO, Asian Development Bank

GÜRCİSTAN PAZARINA ERİŞİM DURUMU

Ülkede, 2004 yılında yapılan Gül Devrimi sonrası gerçekleştirilen çeşitli reformlarla vergi kanunu, ithalat ve ihracat rejimi değiştirilmiş; vergiler basitleştirilmiş; ticari uygulamalar ve işlemler şeffaf hale getirilmiştir.

İhracat serbest olup vergi muafiyetiyle yapılmaktadır.

Ülkede özellikle ithalatta ürün testi, muayenesi ve belgelendirmesi yapılmaktadır. Bu işlemler, genellikle ilgili bakanlıkların birimleri tarafından gümrüklerde bulunan yetkilileri tarafından yapılmaktadır.

Ülkeye ithal edilen ürünlerde ve iç piyasada kullanılan ambalajlarda 2019 yılında getirilen uygulama ile plastik poşetler yasaklanmış, yerine kalınlığı 15 mm'yi geçmeyen bio dönüşebilir ambalaj ve poşet kullanımı başlatılmıştır. İthal edilen ürünlerin üzerinde Gürcü dilinde ürün bilgisi olması gerekmektedir.

Ülkede gelişmiş market zincirleri, toptan pazar yerleri ve AVMLer bulunmakla birlikte Sovyet döneminden kalma toptan pazar yerleri, araç üstü mal satımı gibi alışkanlıklar varlığını sürdürmektedir. Ürün dağıtımı, distribütör firmalar tarafından yapılmaktadır. Büyük üretici firmalar da çoğunlukla bu distribütörler kanalıyla ürünlerini Gürcistan pazarına sunmaktadır.

İç piyasada ticaret ve dağıtım kanallarının gelişmiş olduğu ifade edilebilir. Genellikle toptancılık hizmeti veren ve ithalatçı konumunda olan firmalar depodan satış ve distribütörlük yoluyla dağıtım yapmakta ve ticaret bu kanallar üzerinden işlemektedir.

E-ticarete, özellikle Covid-19 pandemisi etkisiyle bir artış gözlenmektedir. Posta muafiyeti kapsamında ABD, Çin'den kargo şirketleri aracılığıyla e-ticaret kanalıyla alışveriş yapılmaktadır. Muafiyet sınırının üzerindeki e-ticaret parsiyelerinde ise Gelir İdaresine tahakkuk eden vergi ödenerek posta şirketi veya aracı kargo şirketlerinden ürün teslim alınabilmektedir (Anonim d, 2022).

TARIM SEKTÖRÜ

Ülkede tarım ve hayvancılık sektörü yeterince gelişmiş değildir. Ancak son yıllarda tarımsal altyapı ve makinaların kullanımı gelişmektedir. Gürcistan dış ticaretinde üzüm şarabı ve gazlı içecekler öne çıkmakta, ihracatta ilk kalemler arasında sanayi ürünlerine yakın oranda üzüm şarabı yer almaktadır.

Gürcistan Tarım ve Çevre Bakanlığı'na bağlı kurumlar tarım sektörü yatırımcılarına yardım ve teşviklerde bulunmaktadır. Bu teşvikler yatırımcılara %50'ye varan malzeme, hammadde desteği ve "düşük kredi" adıyla banka kredileri sunmaktadır. Bu destek kapsamında 5 yıl süre ile faizin belirli kısmını devlet karşılamaktadır. Ayrıca yukarıda bahse konu kredi ve yardımlarla ülkede faaliyet gösteren Türk vatandaşları da dahil olmak üzere bir çok firma bulunmaktadır. Bu firmalar tarım, tarımsal ekipman, sulama sistemleri, fidancılık ve zeytincilik sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Çevre Koruma ve Tarım Bakanlığına ait Destek kuruluşu Kırsal Kalkınma Ajansı (Rural Development Agency) ve tarımsal destekler hakkında bilgi alınabilecek web sitesi: www.rda.gov.ge (Anonim d, 2022).

İKLİM

Parametre	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağu.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Ort. Sıcaklık (°C)	-2,65	-1,64	2,87	8,53	13,06	17,28	20,02	20,27	16,06	10,59	4,21	-0,92
Min. Sıcaklık(°C)	-6,94	-6,18	-1,96	2,94	7,37	11,29	14,07	14,14	10,03	5,11	-0,48	-4,98
Maks. Sıcaklık(°C)	1,62	2,89	7,72	14,16	18,8	23,33	26,03	26,44	22,14	16,12	8,92	3,14
Yağış (mm)	78,16	70,53	84,3	87,17	111,09	123,29	97,16	82,63	88,38	94,55	82,64	76,3

Batı kesiminde subtropikal iklim görülen Gürcistan, doğu kesiminde kuru, ılıman bir karasal iklime sahiptir.

Yıllık yağış miktarı 400 ile 4500 mm arasında değişmektedir.

Gürcistan'da güneş enerjisinden önemli miktarda yararlanmak mümkündür. Parlak güneş ışığının ortalama yıllık süresi 1.350 ila 2.520 saat arasında değişmektedir.

Son yıllarda doğal afetlerin sayısı yaklaşık üç kat artmış ve çoğu durumda da neden oldukları ölümler ve yol açtıkları önemli ekonomik kayıplar nedeniyle "felaket" statüsünde kabul edilmiştir (Dünya Bankası, 2022).

BİTKİSEL ÜRETİM

EKİM ALANLARI

ÜRÜN	2018 (ha.)	2019 (ha.)	2020 (ha.)	2021 (ha.)	2022 (ha.)
Üzüm	73.831	82.877	88.475	76.002	80.579
Mısır	71.400	73.000	81.100	76.400	73.900
Buğday	43.300	43.100	46.500	50.300	55.000
Elma	27.271	14.608	29.349	24.303	25.293
Arpa	26.700	25.800	24.400	27.800	24.600
Fındık (kabuklu)	9.330	13.205	18.123	25.518	18.545
Patates	18.800	16.300	15.700	16.200	16.900
Mandalina	19.049	17.773	15.230	16.561	14.343
Şeftali ve nektarin	5.408	4.381	5.557	6.995	6.207
Ceviz (kabuklu)	3.828	4.453	5.082	4.916	6.054
Erik	3.192	1.500	4.150	4.095	5.542
Diğer çekirdekli meyveler	3.029	2.099	3.788	3.196	3.916
Ayçiçeği tohumu	2.900	2.500	2.500	3.000	3.800
Diğer meyveler	3.598	4.553	4.702	4.914	3.708
Diğer sebzeler	3.900	4.000	3.800	3.500	2.900
Domates	3.600	3.800	4.100	3.400	2.800
Fasulye (kuru)	6.100	4.700	4.200	3.100	2.700
Kayısı	958	1.249	1.910	2.031	2.676
Armut	1.645	1.390	2.730	2.618	2.619
Çay	1.616	1.874	2.209	2.679	2.317
Kiraz	1.412	957	1.709	2.197	2.274
Karpuz	1.900	2.200	2.100	2.000	2.200
Diğer baharatlar	2.199	2.362	2.311	2.202	2.185
Tahıllar (diğer)	1.984	2.063	2.067	2.069	2.071
Tütün (işlenmemiş)	1.593	1.543	1.565	1.567	1.559
Diğer üzüksüer	378	628	626	1.066	1.505
Patlıcan	1.033	1.373	1.454	1.208	1.254
Salatalık ve	1.300	1.400	1.300	1.300	1.200
Yulaf	2.900	2.200	1.500	2.300	1.100
Kantalup ve kavun		610	700	900	1.000
Soya fasulyesi	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Badem (kabuklu)	946	953	942	943	945
Limon ve lime	852	765	502	709	920

Yeşilbiber	705	858	991	917	915
Lahana	600	900	1.000	1.000	700
Soğan	1.200	1.300	1.600	1.000	700
Sarımsak (taze)	1.200	700	700	600	600
Ayva	175	245	279	350	458
Portakal	514	610	658	690	361
Havuç ve turplar	361	224	284	266	249
Yerfıstığı (kabuklu)	240	231	233	235	233
Ahududu		86	71	86	170
Çavdar	162	166	162	163	164
Çilek	198	140	148	179	133
Diğer kabuklu yemiş belirtilmemiş	132	132	131	132	132
Balkabağı ve kabaklar		150	140	160	123
Karabuğday	103	103	104	104	104
Bezelye (kuru)	76	88	82	82	84
Kivi		75	71	73	75

Kaynak: (FAOSTAT, 2024)

VERİM (kg/ha.)

ÜRÜN	2018	2019	2020	2021	2022
Lahana	30.833	32.556	29.500	20.900	31.571
Karpuz	30.211	30.727	33.952	32.050	27.182
Balkabağı ve	0	22.000	23.571	24.375	25.155
Kivi	0	20.000	21.127	21.918	22.667
Hıyar	25.385	21.714	25.231	23.308	21.667
Domates	14.361	16.474	16.951	16.706	15.893
Kantalup ve kavun	0	14.918	17.571	15.333	12.800
Patates	12.633	11.945	13.287	14.488	11.769
Çilek	6.054	7.154	8.101	8.951	9.800
Yeşil Biber	8.231	8.278	8.273	8.290	8.307
Soğan	7.417	6.846	7.250	8.400	7.857
Ahududu	0	6.977	7.042	6.977	7.059
Ayva	5.729	5.723	5.743	5.710	5.677
Havuç ve turplar	5.260	5.361	5.636	5.631	5.627
Diğer sebzeler (başka)	3.590	3.775	4.237	5.200	5.345
Şeftali ve nektarin	5.085	5.090	5.075	5.075	5.075
Sarımsak (taze)	3.833	3.000	3.857	3.833	4.667
Diğer meyveler	4.558	4.547	4.572	4.538	4.504
Armut	5.715	4.893	4.139	3.972	3.932
Üzüm	3.520	3.545	3.582	3.574	3.565
Diğer sert çekirdekli	3.896	3.811	3.696	3.598	3.499
Mandalina	3.271	3.365	3.487	3.454	3.423
Tahıllar (başka yerde)	3.495	3.350	3.345	3.345	3.340
Portakal	3.113	3.281	3.341	3.335	3.328
Diğer kabuklu	3.203	3.211	3.182	3.174	3.186
Kiraz	3.115	3.134	3.160	3.141	3.122
Elma	3.033	3.033	3.033	3.033	3.033
Soya fasulyesi	2.000	2.000	4.000	3.000	3.000
Erik ve çakaleriği	2.977	2.800	2.723	2.467	2.959
Limon ve lime	2.819	2.877	2.987	2.960	2.934
Buğday	2.473	2.334	2.202	2.702	2.851
Arpa	2.161	2.074	1.861	2.090	2.390
Patlıcan	3.583	3.205	2.819	2.484	2.312
Diğer baharat ve	2.137	2.202	2.207	2.248	2.288
Mısır	2.720	2.837	3.144	3.050	2.069

Yulaf	1.621	1.364	1.533	1.391	1.818
Fındık (kabuklu)	1.822	1.817	1.804	1.803	1.801
Diğer üzüksü	1.588	1.593	1.596	1.595	1.594
Ceviz (kabuklu)	1.489	1.482	1.476	1.465	1.454
Çavdar	1.208	1.186	1.210	1.201	1.199
Karabuğday	1.089	1.080	1.106	1.082	1.083
Çay	1.052	1.067	1.086	1.083	1.079
Fasulye (kuru)	951	1.255	1.238	1.355	1.074
Badem (kabuklu)	993	998	992	997	1.001
Bezelye (kuru)	980	979	979	979	979
Kayısı	940	961	995	985	972
Yerfıstığı (kabuklu)	923	947	976	980	968
Ayçiçeği	1.035	1.040	760	700	737
Tütün (işlenmemiş)	170	177	174	174	175

Kaynak: (FAOSTAT, 2024)

ÜRETİM MİKTARI (ton)

ÜRÜN	2018	2019	2020	2021	2022
Üzüm	259.900	293.800	316.900	271.600	287.300
Patates	237.500	194.700	208.600	234.700	198.900
Buğday	107.100	100.600	102.400	135.900	156.800
Mısır	194.200	207.100	255.000	233.000	152.900
Elma	82.700	44.300	89.000	73.700	76.700
Karpuz	57.400	67.600	71.300	64.100	59.800
Arpa	57.700	53.500	45.400	58.100	58.800
Mandalina	62.300	59.800	53.100	57.200	49.100
Domates	51.700	62.600	69.500	56.800	44.500
Fındık (kabuklu)	17.000	24.000	32.700	46.000	33.400
Şeftali ve nektarin	27.500	22.300	28.200	35.500	31.500
Hıyar	33.000	30.400	32.800	30.300	26.000
Lahana	18.500	29.300	29.500	20.900	22.100
Diğer meyveler (başka yerde)	16.400	20.700	21.500	22.300	16.700
Erik ve çakaleriği	9.500	4.200	11.300	10.100	16.400
Diğer sebzeler (başka yerde)	14.000	15.100	16.100	18.200	15.500
Diğer sert çekirdekli meyveler	11.800	8.000	14.000	11.500	13.700
Kantalup ve kavun		9.100	12.300	13.800	12.800
Armut	9.400	6.800	11.300	10.400	10.300
Ceviz (kabuklu)	5.700	6.600	7.500	7.200	8.800
Yeşilbiber	5.800	7.100	8.200	7.600	7.600
Kiraz	4.400	3.000	5.400	6.900	7.100
Tahıllar (diğer)	6.933	6.910	6.914	6.919	6.915
Soğan	8.900	8.900	11.600	8.400	5.500
Diğer baharat ve aromatik	4.700	5.200	5.100	4.950	5.000
Balkabağı ve kabak		3.300	3.300	3.900	3.100
Soya fasulyesi	2.000	2.000	4.000	3.000	3.000
Kuru Fasulye	5.800	5.900	5.200	4.200	2.900
Patlıcan	3.700	4.400	4.100	3.000	2.900
Sarımsak (taze)	4.600	2.100	2.700	2.300	2.800
Ayçiçeği tohumu	3.000	2.600	1.900	2.100	2.800
Limon ve lime	2.400	2.200	1.500	2.100	2.700
Kayısı	900	1.200	1.900	2.000	2.600
Ayva	1.000	1.400	1.600	2.000	2.600
Çay	1.700	2.000	2.400	2.900	2.500

Diğer üzüksüler (başka yerde)	600	1.000	1.000	1.700	2.400
Yulaf	4.700	3.000	2.300	3.200	2.000
Kivi		1.500	1.500	1.600	1.700
Havuç ve turplar	1.900	1.200	1.600	1.500	1.400
Çilek	1.200	1.000	1.200	1.600	1.300
Portakal	1.600	2.000	2.200	2.300	1.200
Ahududu		600	500	600	1.200
Badem (kabuklu)	939	951	934	940	946
Diğer kabuklu yemişler (başka)	422	424	416	418	419
İşlenmemiş tütün	270	273	273	272	273
Yerfıstığı (kabuklu)	221	219	227	230	225
Çavdar	196	197	196	196	196
Karabuğday	112	111	115	113	113
Bezelye (kuru)	75	87	81	81	83

Kaynak: (FAOSTAT, 2024)

HAYVANSAL ÜRETİM

ÜRETİM MİKTARI (ton)					
ÜRÜN	2018	2019	2020	2021	2022
İnek sütü	561.659	568.560	575.461	594.619	588.163
Tavuk eti	22.100	22.400	23.700	25.000	24.000
Sığır eti	22.900	22.100	20.100	20.500	23.800
Domuz eti	17.600	18.300	19.800	21.800	20.700
Koyun sütü	7.004	6.880	7.169	7.519	7.280
Sığır sakatataı	5.998	5.788	5.264	5.369	6.233
Koyun eti	9.100	5.900	4.900	4.400	5.200
Sığır derisi	3.435	3.315	3.015	3.075	3.570
Domuz sakatataı	3.017	3.137	3.394	3.737	3.549
Keçi sütü	3.296	3.214	3.440	3.502	3.120
Koyunyünü	1.900	1.800	1.900	2.000	2.100
Bal	2.500	2.500	2.400	2.000	2.000
Domuz yağı	1.006	1.046	1.131	1.246	1.183
Koyun derisi	1.946	1.262	1.048	941	1.112
Koyun sakatataı	1.517	983	817	733	867
Sığır yağı	600	579	526	537	623
Hindi eti	300	300	400	300	300
Koyun yağı	455	295	245	220	260
Tavşan eti	333	297	285	273	260
At eti	100	100	125	151	179
Ördek eti	100	100	100	100	100
At sakatataı	11	11	14	17	20

Kaynak: (FAOSTAT, 2024)

HAYVAN VARLIğI

ÜRÜN	2018	2019	2020	2021	2022
Tavuk	8.220.000	7.942.000	9.298.000	9.980.000	9.092.000
Sığır	909.700	878.900	869.500	925.800	928.600
Koyun	855.900	819.100	841.900	896.200	904.300
Hindi	391.000	408.000	412.000	407.000	403.000
Arı	240.600	257.800	257.300	228.500	214.800
Domuz	150.700	163.200	155.500	165.700	152.900
Keçi	51.100	50.300	49.700	50.300	52.500
At	41.403	41.033	40.480	40.414	40.349
Manda	18.557	18.884	19.170	19.277	19.384
Tavşan	19.000	18.000	18.000	17.000	17.000
Eşek	10.020	10.100	10.105	10.119	10.132
Katır	95	95	95	95	94

(FAOSTAT, 2024)

ORMAN ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

Ürün	Birim	2018	2019	2020	2021	2022
Odun yakıtı, iğne yapraklı olmayan	m ³	307.819	327.016	285.000	280.000	308.000
Biçilmiş ağaç, iğne yapraklı	m ³	98.171	100.731	135.201	146.000	146.000
Ahşap artıkları	m ³	120.800	120.800	120.800	120.800	120.800
Odun yakıtı, iğne yapraklı	m ³	77.735	79.557	74.000	73.000	67.000
Sawnwood, iğne yapraklı olmayan	m ³	71.580	44.000	44.980	41.860	52.743
Diğer kâğıt ve karton	Ton	23.668	34.493	37.180	47.380	48.080
Biçilmiş ağaç, iğne yapraklı olmayan	m ³	70.587	77.589	55.978	45.000	45.000
Ağırlıklı olarak paketlenmede kullanılan diğer kâğıtlar	Ton	13.608	20.293	22.180	31.280	31.280
Sawnwood, iğne yapraklı	m ³	34.050	14.000	17.020	15.840	19.957
Ev ve temizlik kâğıtları	Ton	10.060	14.200	15.000	16.100	16.800
Geri dönüştürülmüş kâğıt	Ton	11.000	11.000	11.000	11.000	11.000
Sunta	m ³	9.900	9.900	9.900	9.900	9.900
Kaplama levhaları	m ³	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000

Kaynak: FAOSTAT 2024

DIŞ TİCARET

Yıllar	İhracat			İthalat		
	Genel	Tarım	Tarımın Payı (%)	Genel	Tarım	Tarımın Payı (%)
2018	2,5	0,7	28	7,2	1,2	16,7
2019	2,7	0,8	29,6	7,4	1,1	14,9
2020	2,6	0,8	30,8	6,1	1,1	18
2021	3,3	1	30,3	7,7	1,2	15,6
2022	3,9	1,1	28,2	10,1	1,7	16,8

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyar ABD doları)

DIŞ TİCARET ORTAKLARI

Gürcistan'ın Ürün İhraç Ettiği İlk 5 Ülke

Çin, Rusya, Bulgaristan, **Türkiye**, ABD

Gürcistan'ın Tarımsal Ürün İhraç Ettiği İlk 5 Ülke

Rusya, Azerbaycan, Ermenistan, Ukrayna, Kazakistan

Türkiye 13. sıradadır.

Gürcistan'ın Ürün İthal Ettiği İlk 5 Ülke

Türkiye, Rusya, Çin, Azerbaycan, Almanya

Gürcistan'ın Tarımsal Ürün İthal Ettiği İlk 5 Ülke

Rusya, **Türkiye**, Ukrayna, Brezilya, Polonya

Kaynak: (Trademap, 2024)

GÜRCİSTAN'IN İHRAÇ ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS Kodu	ÜRÜNLER	2018	2019	2020	2021	2022
220421	Diğer şaraplar =<2 litre	181	218	205	236	247
220820	Üzüm şarabı-alkol derecesi % 80'den	98	101	106	125	119
220110	Mineral ve gazlı sular	114	133	116	140	110
220210	Sular	27	27	31	57	81
080222	Fındık (kabuksuz)	46	57	83	95	80
010229	Sığırlar (damızlık hariç)	28	22	28	30	41
080930	Şeftali	8	12	21	29	30
010410	Koyun	4	14	21	26	21
230120	Balık unu	13	10	20	17	18
010221	Damızlık sığır	0	0,1	0,008	3	18

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

TARIM ÜRÜNLERİ İHRACATINDAKİ BAŞLICA ÜLKELER

ÜLKELER	% PAY
Rusya	37,6
Ukrayna	11
Ermenistan	5,3
Azerbaycan	4,6
Almanya	4,5
Belarus	3,5
İtalya	3,3
Kazakistan	3
Litvanya	2,8
Çin	2,4

GÜRCİSTAN'IN İTHAL ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS Kodu	ÜRÜNLER	2018	2019	2020	2021	2022
240220	Tütün içeren sigaralar	107	69	70	81	87
110100	Buğday ve mahlut unu	5	5	3	12	68
020714	Tavuk eti; dondurulmuş	46	49	45	48	67
100199	Buğday (makarnalık hariç)	144	102	110	93	63
170114	Kamış şekeri	21	0,1	21	31	51
210690	Diğer gıda müstahzarları	33	35	34	40	48
180690	Çikolata ve kakao içeren karışımlar	31	34	29	35	46
151219	Ayçiçeği yağı	39	37	44	45	45
151790	Margarin, diğer	12	12	11	23	43
170199	Kamış ya da pancar şekeri; kimyaca saf	41	50	30	29	39

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

TARIM ÜRÜNLERİ İTHALATINDAKİ BAŞLICA ÜLKELER

ÜLKELER	% PAY
Rusya	30,3
Türkiye	13,7
Ukrayna	6,4
Brezilya	5,5
Polonya	3,6
Almanya	3,3
Hollanda	2,9
Azerbaycan	2,5
İtalya	2,4
Fransa	2,1

ORMAN ÜRÜNLERİ İHRACATI

HS Kodu	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	2022
440792	Kayın ağacından kereste; kalınlık	11	6	9	8
441011	Ağaçtan yonga levha	6	4	8	8
440799	Diğer geniş yapraklı ağaçlardan kereste; kalınlık >6mm	3	3	3	3
440712	Köknar "Abies spp." ve ladin "Picea spp." uzunlamasına kesilmiş veya yontulmuş, dilimlenmiş veya	0	0	1	2
441239	Her iki dış katı da iğne yapraklı, yalnızca <= 6 mm kalınlığındaki ahşap levhalardan oluşan	0,067	0,087	1	1

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

Orman Ürünü İhracat Partnerleri: Ermenistan %37 İran %23,7 **Türkiye %10,4**

ORMAN ÜRÜNLERİ İTHALATI

HS Kodu	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	2022
441011	Ağaçtan yonga levha	28	23	36	44
441233	Kontrplaklar, ahşap kaplamalı levha vb. lamine Edilmiş ağaçlar; en az bir dış yüzü kızıl ağaç, dişbudak, vb.nden; kalınlık <=6mm	0	0,5	16	27
441114	Ağaçtan orta yoğunlukta lif levha (MDF); kalınlık >9mm	13	12	17	19
441192	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden diğer lif levhalar; yoğunluğu >0,8gr/cm ³	7	6	11	16
481810	Tuvalet kağıtları; 36 cm'den geniş olmayan	9	9	9	15

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

Orman Ürünü İthalat Partnerleri: **Türkiye %42,8** Rusya %17,3 Çin %9,6

TÜRKİYE-GÜRCİSTAN TİCARETİ

Yıllar	İhracat			İthalat		
	Genel	Tarım	%	Genel	Tarım	%
2019	1.578	117	7,4	272	50	18,4
2020	1.461	120	8,2	349	51	14,6
2021	1.704	149	8,7	471	22	4,7
2022	2.400	269	11,2	873	69	7,9
2023	2.634	252	9,5	799	29	3,6

Kaynak: (Trademap, 2024)(Milyon ABD doları)

TÜRKİYE'NİN GÜRCİSTAN'A İHRAÇ ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS KODU	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	2022	2023
240220	Tütün içeren sigaralar	424	124	137	22.375	26.522
240319	İçilen Tütün; Herhangi Bir Oranda Tütün Yerine Geçen Maddeleri İçersin İçermesin (Nargile Tütünleri Hariç)	158	0	0	6.747	12.988
151190	Palm yağı	5.614	4.821	5.214	63.312	11.702
190590	Unlu mamuller	3.768	3.268	5.032	7.421	9.379
020714	Tavuk eti (parçalanmış)	4.756	6.744	10.643	10.257	8.342
020712	Tavuk eti (parçalanmamış)	7.149	5.710	5.671	8.061	7.336
210690	Diğer gıda müstahzarları	2.664	2.261	2.737	5.207	7.258
070200	Domates	4.468	5.679	3.060	2.957	7.242
080251	Antepfıstığı; kabuklu	1.143	1.823	458	985	7.026
180690	Çikolata	2.802	2.837	3.838	6.486	6.867

Kaynak: (Trademap, 2024)(Bin ABD doları)

TÜRKİYE'NİN GÜRCİSTAN'DAN İTHAL ETTİĞİ İLK 10 TARIM ÜRÜNÜ

HS KODU	ÜRÜNLER	2019	2020	2021	2022	2023
150420	Balıkların yağları	13.693	20.094	6.634	24.498	9.066
230120	Balık unu	33.023	25.991	9.485	35.840	7.837
080222	Fındık; kabuksuz	269	0	0	425	5.580
110630	Meyvelerin un, ezme ve tozları	152	1.257	1.484	3.643	2.235
121190	Diğer bitki ve bitki kısımları	1.326	1.062	1.008	1.068	968
220421	Diğer şaraplar =<2 litre	21	104	283	381	942
091099	Baharatlar; diğer	31	186	13	160	755
220110	Mineral ve gazlı sular	88	83	150	107	416
151211	Ayçiçek yağı; ham	0	0	0	0	334
140490	Sebze ürünleri; diğer	0	0	7	456	239

TÜRKİYE'DEN GÜRCİSTAN'A İHRAÇ POTANSİYELİ YÜKSEK ÜRÜNLER

HS Kodu	Potansiyel Ürün	Türkmenistan'ın Dünyadan İthalatı (milyon \$)	Türkiye'den İthalatı (Milyon \$)	TR'nin Dünyaya İhracatı (milyon)	Türkmenistan'ın İthalat Partnerleri
020714	Tavuk eti	47,5	12,4	325,5	Türkiye %26,1 Brezilya %14,7 Hollanda %10,5 Çin %10,2
210690	Gıda müstahzarları	40,1	2,6	441,8	Rusya %15,8 Almanya %14,1 ABD %8 İtalya %7,8 Türkiye %6,6
180690	Çikolata	35,4	4,2	416,4	ABD %53,4 Ukrayna %15,9 Türkiye %11,8 Almanya %3
190590	Unlu mamuller	20,3	3,8	446,5	Rusya %35,7 Türkiye %18,9 Ukrayna %12,7 Polonya %8,1
080390	Muz	18,3	1,6	90,6	Ekvator %90,9 Türkiye %8,9 Almanya %0,1
040210	Süt ve Krema	16,6	0,6	166,7	Belarus %36,4 İran %13,7 Ukrayna %11,5 Almanya %8,4 Türkiye %3,9

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından Trademap verileri kullanılarak düzenlenmiştir.

YATIRIM ORTAMI

¼lke, avantajlı vergilendirme politikaları sayesinde D¼nya Bankası'nın 2020'deki en son yayınladığı "İş Yapma Kolaylığı Endeksi"nde 7. sırada yer almaktadır.

¼lkede limited şirket, şube, temsilcilik, acente, anonim şirket ve ortaklık gibi şirket t¼rleri mevcuttur.

şirket Kurma Prosed¼r¼

¼lkede şirket kurma prosed¼r¼ son derece basitleştirilmiştir. Bir g¼n i¼erisinde şirket kurarak işe başlamak m¼mk¼nd¼r. şirket kurmak i¼in pasaport bulundurulması yeterlidir. ¼lkede limited şirket, şube ya da temsilcilik kurmak m¼mk¼nd¼r.

şirket kurma işlemi G¼rcistan Adalet Sarayında (Public Service Hall) yapılır ve ¼creti (t¼z¼k hazırlama, terc¼mesi, kaşe ¼creti hari¼) 200 Gel'dir. Ayrıca ¼lkede şirketler danışmanlık firmaları tarafından da kurulmaktadır. Bu firmalar t¼z¼k hazırlama, terc¼me, kaşe d¼zenleme masrafları olmak ¼zere bu işlemi 200-300 dolar karşılığında yapmaktadır.

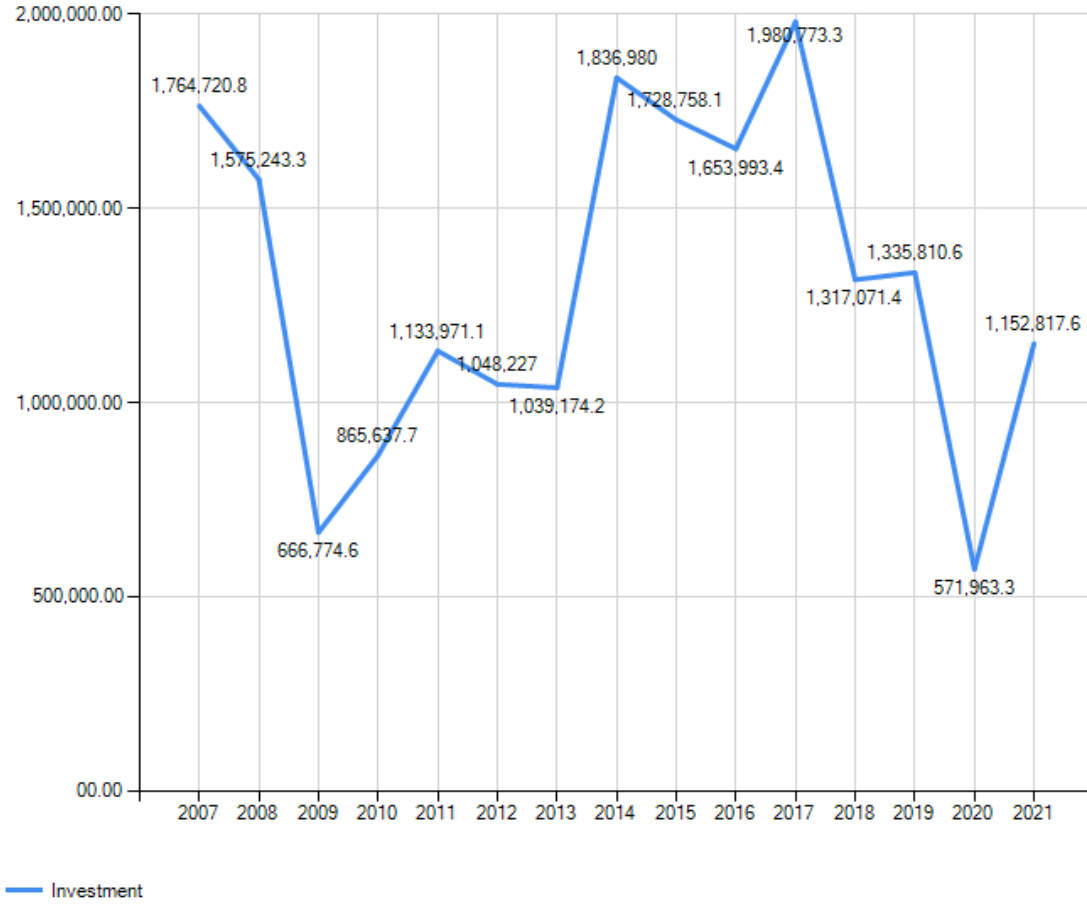
Kısaca şirket kurma mevzuatı:

G¼rcistan'da şirket, kooperatif, anonim şirket, şube, temsilcilik veya herhangi bir hukuki şahıs firması kurmak i¼in ¼lkede bulunan Adalet Saraylarına veya "Public Registry" birimlerine başvurulması gerekmektedir.

- İşlemler i¼in bulunması gereken belgeler:
- Pasaport (Ltd. veya şahıs firması kurmak i¼in Pasaport yeterlidir).
- Temsilcilik ya da şube kurmak i¼in; t¼m ortakların/kurucuların m¼saadesi, vekaletnamesi/şirket t¼z¼đ¼ (ana kuruluş tarafından mevzuat ¼er¼evesinde onaylanmış yetki belgesi).
- Eğer hukuki şahıs, şirket ya da temsilcilik yeni bir adreste a¼ılacak ise, gayrimenkul sahibinden veya kira sahibinden onay yazısı veya s¼zleřme.
- Ayrıca şirket veya temsilcilik kuran kişinin ana şirketle bağlantısını g¼steren belge.

DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırım Değerleri 2007 – 2021* (Milyon Dolar)

BANKACILIK

Ülkede mobil ve internet bankacılığını kapsayan gelişmiş bir bankacılık sistemi mevcuttur. Ülkenin en büyük bankası TBC Bank ve Bank of Georgia gibi bankaların yanı sıra Türkiye'den Ziraat Bankası (şube ağı genişlemektedir) ve İş Bankası bulunmaktadır. Bankalarda hesap açılışı için pasaport yeterli olup, işlem yapmak için kamu kurumlarında olduğu gibi çoğu durumda pasaport ibrazı aranmaktadır.

Türk Bankalarının Gürcistan'la ticari işlemlerde ve yerel işlemlerde daha uygun masraflarla hizmet sunabildiği ve Türkiye ile para transferinde avantaj sağlayabildiği, internet bankacılık sistemine geçilmiş olduğu ve banka kartları hizmeti sağladığı ve ayrıca müşterilerine özel kur hizmeti ve transfer kolaylığı sağladığı göz önünde bulundurularak, ticaret yapan vatandaşlarımızca genellikle Türk bankalarını tercih edilmektedir.

İhracat işlemlerinde akreditif tercih edilen bir yöntem değildir. Buna mukabil cüzi masraflarla banka teminatı kullanılarak ticari alacak tahsilat sorunu baştan önlenebilir ve firmamızın uzun sürebilen hukuki süreçlerle zaman ve para kaybının önüne geçilebilmektedir. Kaynak: (Anonim a, 2022)

VERGİLENDİRME

Gümrük Vergileri

Ülkede basitleştirilmiş ithalat, ihracat ve gümrük depo rejimleri uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra gümrük vergileri de basitleştirilmiştir. Gümrük vergisi oranları %12, %5 ve %0 şeklinde uygulanmaktadır. %12 oranında gümrük vergisi uygulanan ürünler ülkede üretimi olan ve korunması istenen sektörleri kapsamaktadır. %5 oranında gümrük vergisi bir kısım alkollü içeceklerde uygulanmaktadır. İthalinin zorlaştırılması istenmeyen, ülkenin ihtiyaç duyduğu, yerli sanayi için de tehdit oluşturmayan ürünlerde ise %0 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır. Ayrıca bazı ülkeler ile yapılan STA anlaşmaları gereğince ülkeye ithal edilen ürünler için serbest dolaşım belgesi (EUR 1) bulundurulduğu takdirde gümrük vergilerinden muafiyet sağlanmaktadır.

Gürcistan tarafından uygulanan gümrük vergileri ve KDV oranlarının bilgisine HS kodlar ile (<https://www.rs.ge/CommodityCodes-en?cat=1&tab=1>) adresinden ulaşılabilmektedir. Site Gürcüce ve İngilizce dillerindedir.

Türkiye ile Gürcistan arasında yürürlükte bulunan Serbest Ticaret Anlaşması nedeniyle sanayi ürünlerinde oldukça sınırlı sayıdaki birkaç ürün dışında gümrük vergisi uygulanmamaktadır. Bu durum tarım ürünlerinin de çoğunu kapsamaktadır.

Türkiye – Gürcistan STA'sı kapsamında sanayi ürünleri bakımından gümrük vergileri ile eş etkili vergiler 1 Kasım 2008 itibariyle karşılıklı olarak sıfırlanmıştır. Tarım ürünlerinde ise Gürcistan önemli sayıda üründe vergileri sıfırlarken, Türkiye bazı ürünlerde tarife kontenjanları çerçevesinde pazara giriş kolaylıkları sağlamıştır. Türkiye tarafı kota kapsamında daha sınırlı bir ürün grubu (balıklar, domatesler, taze meyveler, bazı işlenmiş tarım ürünleri vb.) için açılım sağlamıştır. STA'nın hizmetler ticaretini kapsayacak şekilde genişletilmesi amacıyla müzakereler devam etmektedir.

İç Vergiler ve Oranları

Ülkede iç vergiler KDV, ÖTV (aksiz ya da bandrol), gelir vergisi, kurumlar vergisi ve kâr payı transfer vergisi olarak belirlenmiştir.

1. Gelir vergisi oranı %20 olup gerçek kişilerin elde ettiği gelir üzerinden alınmaktadır.
2. Kurumlar vergisi %15 olup tüzel kişilerin/kurumların yıl sonu masraflar düşüldükten sonra elde ettikleri kâr üzerinden alınmaktadır.
3. Kâr payı transfer vergisi ise kurumların yurtdışına gönderdikleri para üzerinden alınmakta olup oranı %4'tür.
4. KDV oranı %18'dir.
5. ÖTV ise ülkeye ithalatta pamuk, petrol, doğalgaz, sigara, alkollü içecekler ve ihracatta hurda metal gibi stratejik ürünler için geçerlidir. ÖTV, Gürcistan Vergi Kanununun 188/1. Maddesi gereğince 24.01, 24.03, 87.03, 87.11, 27.09, 27.10, 38.26, 39.11, 27.07, 29.02, 34.03, 38.24 GTP kodu ile belirlenen ürünler için uygulanmakta olup, oranı ürüne göre değişkendir ve vergi oranı sigarada adet, petrol ürünlerinde litre, alkollü içeceklerde litre ve alkol oranı üzerinden, otomobillerde m³ başına alınan ödeme ile belirlenmektedir.

Ayrıca iç vergi kapsamında, eğlence merkezleri için alınan vergiler de mevcuttur.

Kaynak: (Anonim a, 2022)

KAYNAKÇA

- Anonim a. (2022, 09 15). *Gürcistan Ülke Profili*. T.C. Ticaret Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası: <https://ticaret.gov.tr/data/5ef464c013b8767a58021859/G%C3%BCrcistan%20%C3%9Cİke%20Profili-Ekim2022.pdf> adresinden alındı
- Anonim b. (2022, 09 16). *Dünya Ticaret Örgütü Resmi İnternet Sayfası*. "Prefenterial Trade Agreements": <http://ptadb.wto.org/Country.aspx?code=862> adresinden alındı
- Anonim c. (2022, 09 22). "*Bolivarian Republic of Venezuela and the WTO*". Dünya Ticaret Örgütü Resmi İnternet Sayfası: https://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/venezuela_e.htm adresinden alındı
- Anonim d. (2022, 12 18). *Gürcistan Pazar Bilgileri*. T.C. Ticaret Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası: <https://ticaret.gov.tr/data/5ed8d45f13b876d8ec73d520/G%C3%9CRC%C4%B0STAN%20-%20PAZAR%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%C4%B0%20-%202022.pdf> adresinden alındı
- Anonim e. (2022, 9 11). T.C. Ticaret Bakanlığı. Yurt Dışı Yatırım Profili - Venezuela: <https://ticaret.gov.tr/data/60abfccb13b8765574d9eb3f/YurtD%C4%B1%C5%9F%C4%B1Yat%C4%B1r%C4%B1mProfili/YurtD%C4%B1%C5%9F%C4%B1Yat%C4%B1r%C4%B1mProfili-Venezuela-2021.docx> adresinden alındı
- Dünya Bankası. (2022, 09 05). "*Climate Change Knowledge Portal*". Dünya Bankası Resmi İnternet Sayfası: <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/venezuela-rb/climate-data-historical> adresinden alındı
- Dünya Bankası. (2022, 12 25). *Dünya Bankası İklim Değişikliği Veritabanı - Gürcüstan*. Climate Change Database: <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/georgia/climate-data-historical#:~:text=İn%20the%20western%20part%20of,significant%20heat%20from%20the%20sun.> adresinden alındı
- FAOSTAT. (2024, 05 16). *Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü Resmi İstatistik Portalı*. FAOSTAT: <https://www.fao.org/faostat/en/#data/RL> adresinden alındı
- IMF. (2022, 12 25). *Georgia at a glance*. International Monetary Fund-IMF Resmi İnternet Sayfası: <https://www.imf.org/en/Countries/GEO> adresinden alındı
- Trademap. (2024, 5 16). "*International Trade Center*". "Trade Statistics Database": https://www.trademap.org/Product_SelCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c268%7c%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c%7c1 adresinden alındı

Bu çalışma, Ülkemiz ve Gürcistan arasında tarım ve ormancılık alanlarındaki ilişkileri ortaya koyarken, Gürcistan'da yatırım yapabilecek Türk iş insanlarına yardımcı olmak amacıyla; Tarım ve Orman Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

Ayrıntılı bilgi için;

Zafer Özgü TETİK
AB Uzmanı
İkili İlişkiler ve Protokol Daire Başkanlığı
0312 287 3360 – dâhili: 4613
ozgu.tetik@tarimorman.gov.tr

Tiflis Büyükelçiliği İletişim bilgileri;

Adres
Telefon Numarası
E-posta

35, Chavchavadze Avenue
0162 Tbilisi - Georgia
+995 32 225 20 72
embassy.tbilisi@mfa.gov.tr

Tiflis Ticaret Müşavirliği İletişim Bilgileri:

Adres
Telefon Numarası
Faks
E-posta

35, Chavchavadze Avenue
0162 Tbilisi - Georgia
+995 32 225 12 89
+995 32 225 12 98
tiflis@ticaret.gov.tr